

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- १००
द्वितीय चरण :-	अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- २०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना(Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न X २ अङ्क = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता) गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
२. प्रश्नपत्र नेपाली भाषामा हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
६. लिखित परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	क	ख
प्रश्न संख्या	30	20

७. आयोगबाट संचालन हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
८. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधनभई हटाईएका वा थप गरी संशोधनभई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
९. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१०. पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७६/०२/१२

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

पत्र/ विषय :- सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) - शिक्षा र शिक्षण

१. शिक्षाको परिचय
 - १.१ शिक्षाको अवधारणा र अर्थ
 - १.२ शिक्षाका प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरु
२. बालविकास
 - २.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा
 - २.२ प्रारम्भिक बाल्यअवस्था देखि किशोरवस्था सम्मका विशेषताहरु
३. सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरु
 - ३.१ सिकाइको अवधारणा र यसका अपवादहरु
 - ३.२ सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु : प्रेरणा, पूनर्बल, अभ्यास, स्मृति र विष्मरण, स्थानान्तरण
 - ३.३ सिकाइका सिद्धान्तहरु
 - ३.३.१ शास्त्रीय सम्बन्धन (Classical Conditioning)
 - ३.३.२ कार्यपरक सम्बन्धन (Operant Conditioning)
 - ३.३.३ प्रयत्न र भूल सिकाइ (Trial & Error Learning)
 - ३.३.४ अन्तरदृष्टि सिकाइ सिद्धान्त (Insightful Learning Theory)
४. शैक्षणिक योजनाहरु
 - ४.१ विद्यालय सुधार योजना
 - ४.२ वार्षिक कार्य योजना
 - ४.३ शैक्षणिक योजना (शिक्षण एकाई योजना, दैनिक योजना र समय तालिका)
५. शिक्षण विधि र सामग्रीहरु
 - ५.१ शिक्षक केन्द्रित विधिहरु : प्रवचन र प्रदर्शन
 - ५.२ अन्तरक्रियात्मक विधिहरु : प्रश्नोत्तर र छलफल
 - ५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरु : खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण
 - ५.४ शिक्षण सामग्री र यसको वर्गीकरण
६. विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रम अध्ययन
 - ६.१ तहगत उद्देश्यहरु
 - ६.२ क्षेत्र र क्रम तालिका
 - ६.३ विषयगत धार र इच्छाधिन विषयगतहरु
 - ६.४ विषयगत रुपमा पाठ्यभार विश्लेषण
७. शैक्षणिक मूल्याङ्कन र परीक्षा
 - ७.१ मूल्याङ्कनको अवधारणा
 - ७.२ मूल्याङ्कनको प्रकार : स्थान निर्धारण, निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक
 - ७.३ मूल्याङ्कनका साधनहरु : लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
 - ७.४ प्रश्नका प्रकारहरु : वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सवलता र सीमितताहरु)
 - ७.५ विद्यालय तहमा लिइने परीक्षा र तिनको व्यवस्थापन
८. कक्षा कोठा व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन
 - ८.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन
 - ८.२ बालमैत्री कक्षा कोठा
 - ८.३ सहभागितात्मक सिकाइको निमित्त व्यवस्थापन
 - ८.४ सूचना प्रविधिको उपयोग
 - ८.५ विषय शिक्षण, वर्ग शिक्षण र बहु-वर्ग शिक्षण
 - ८.६ शैक्षणिक संगठन र शिक्षक व्यवस्थापन

लोक सेवा आयोग

स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

९. विद्यालय तहमा शैक्षिक तथ्यांक व्यवस्थापन
 - ९.१ तथ्यांक संकलन - योजना र व्यवस्थापन
 - ९.२ तथ्यांक विश्लेषण र समस्या पहिचान
१०. शिक्षक व्यवस्थापन र विकास
 - १०.१ शिक्षक तयारी, शिक्षक अध्यापन अनुमति पत्र, शिक्षक छनौट
 - १०.२ शिक्षक सरुवा, शिक्षक बढुवा, शिक्षक तालिम
 - १०.३ शिक्षक सेवा शर्त तथा सुविधाहरु

खण्ड (ख) - नेपालको शिक्षा प्रणाली तथा कानून

१. नेपालको शैक्षिक इतिहास र महत्वपूर्ण शैक्षिक घटनाहरु
२. नेपालमा विद्यालयीय शिक्षाको विकासक्रम
३. नेपालको शैक्षिक कार्यक्रमहरु
 - ३.१ शिक्षाको राष्ट्रिय उद्देश्य र नीति
 - ३.२ शिक्षाका संगठन तथा विद्यालय स्तर
४. विभिन्न शिक्षा आयोग तथा शिक्षा समितिहरुका प्रतिवेदनहरु (गठन, उद्देश्य, विद्यालय शिक्षा, पाठ्यक्रम, शिक्षक र विद्यार्थी मूल्यांकन)
५. शिक्षाको क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरु - सबैका लागि शिक्षा, मानवअधिकार र शिक्षा, बालअधिकार र शिक्षा, शिक्षामा समान अवसर र समतामूलक पहुँच, शिक्षा र सामाजिक न्याय, राष्ट्रिय एकताका लागि शिक्षा
६. शिक्षाका राष्ट्रिय कार्यक्रमको सामान्य जानकारी
 - ६.१ सबैको लागि शिक्षा
 - ६.२ आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा
 - ६.३ महिला शिक्षा
 - ६.४ व्यावसायिक तथा प्राविधिक शिक्षा
 - ६.५ अनौपचारिक शिक्षा
७. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको शैक्षिक प्रशासन र अन्तरसम्बन्ध
८. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था
९. संघीय संरचनाका शिक्षा सम्बन्धी कानूनहरु
१०. नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९ र २० तथा अनुसूचीहरु)
११. कार्यालय संचालन र अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

.....